

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага заложыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Голас сялянства.

Як толькі была заснавана партыя Беларускі Сялянскі Саюз, якая паставіла сваёй мэтай арганізацыю сялянства для абароны сваіх інтарэсаў і палітычных правоў, зараз-жа, з боку ворагаў беларускага адраджэння, пасыпаліся рожныя безасноўныя закіды, якіх мэтай было шкодзіць беларускай нацыянальнай сялянскай арганізацыі. Атака на сялянскую арганізацыю вялася з двух бакоў: з заходу і з усходу. Ня глядзячы на гэты крыжавы агонь Сялянскі Саюз ня толькі не губляў сваіх флангаў, але наадварот, усцьяж павялічваў сваё рады праз чалыў новых актыўных сілаў. Сялянскі Саюз стаў на столькі моцнай і паважнай арганізацыяй, што ворагі яе прабавалі на т' захавіць ад нас назоў для фікцыйна створанай палітычнай групы „спадара“, гэтым самым выклікаючы, быццам, падзел Саюзу.

Аднак сялянства не пайшло ў „спадаровую“ пастку, а засталася пры бел-чырвона-белым сьцягу Беларускага Сялянскага Саюзу. Пішучы гэтыя словы маем на мэце канфэрэнцыі Саюзу, якія ўжо адбыліся; якія будуць адбывацца. Сялянства Браслаўскага пав. у асобе сваіх лепшых прадстаўнікоў на канфэрэнцыі ў Браславе заявіла, што яно прызнае толькі Беларускі Сялянскі Саюз за сваю арганізацыю, і што праграма Саюзу і тактыка Цэнтральнага Камітэту адказвае інтарэсам і імкненьням сялянства.

Надаўна адбылася канфэрэнцыя сяброў і сымпатыкаў Саюзу ў Пружанскім п., якая сьцьвердзіла, што толькі шлях выбраны Саюзам ёсьць шляхам вызваленьня сялянства. Пасол Ф. Ярэміч, які быў прысутны на канфэрэнцыі пасыла дакладу аб працы атрымаў давер ад сялянства і падзяку за працу. Нельга памінуць тут аднаго вельмі характэрнага зьявішча. Сымпатыкі „Нашай Праўды“ і „Працы“ спецыяльныя рабілі заходы, каб іх дапусьціць на канфэрэнцыю. Ёсьць ведама, арганізатары канфэрэнцыі не рабілі ім у гэтым ніякіх перашкод. На канфэрэнцыі ў сувязі з гэтым узнікла больш жывая дыскусія ў рэзультаце якой гэнны сымпатыкі „Н. Працы“ заявілі, што яны пераканаліся, што Сялянскі Саюз ідзе праўдзівым шляхам, і што толькі гэты шлях можа прынесці сялянству поўнае вызваленьне.

Сьледам за іншымі дзевюма канфэрэнцыямі маюць у хуткім часе адбыцца канфэрэнцыі Саюзу ў Стаўпецкім пав., Наваградскім, Пастаўскім, Сьвенцянскім і інш. Ёсьць даволі дэдзеныя, каб сказаць, што і ў гэтых паведах канфэрэнцыі выкажучь, што сялянства ў пераважнай большасьці, а нат' і масай стаіць за Сялянскім Саюзам.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

V

У папярэднім нашым аглядзе мы рабілі вывады, каб даказаць, што фашызм гэта — як бы некаранаваны манархізм, пры якім улада пераходзіць да адной асобы, якая фактычна ня будучы царом — пануе над дзяржаваю па царску. Але-ж гэта я новая форма — царызму, як ужо там адзначалася, забівае дэмакратызм — волю народу. І то не адной якой-колечы групы, а волю пераважнае большасьці!... Што-ж такое дэмакратыя — дэмакратызм?

Самы выраз дэмакратыя і ўсе яго камбінацыі бяруць пачатак ад грэцкага слова — дэмос, што азначае народ, а ад гэтага ў сучаснасьці дэмакратыю мы разумеем, як народаўладства, народавольства.

Мы адзначалі ў папярэднім аглядзе, што ў сусьвеце ёсьць дзеве сілы, дзеве энэргіі варажыя ўзаемна, і што да абсалютнай перамогі, якой колечы адной з гэтых сілаў ніколі не даходзіла. Таксама і ў палітыцы, ёсьць два галоўныя дзейнікі. Але-ж і тут абсалютна і спакойна ніякі не панаваў. Быў час калі перамогаў манархізм і васьм тагды, як проціўвага да манархізму зьявіўся — лібэралізм — гэта знача — вольнадумства. Гэты лібэралізм вядучы барацьбу з манархістычным абсалютызмам стварыў новую форму — канстытуцыйную, гэта — як бы мешаніна абсалютызму з лібэралізмам, які зьяўляецца пачатковаю формою дэмакратызму. Барацьба паміж гэтымі двума палітычнымі сіламі — паміж манархізмам і лібэралізмам не сьніжаецца ніколі, пакуль не даходзіць да таго, што запануе чыстая дэмакратыя. Пры панаваньні дэмакратызму форма дзяржаўнага кіраўніцтва называецца — рэспублікаю. У рэспубліцы фактычна ўся ўлада належыць да народу, які правіць дзяржаваю праз пасярэдніцтва сваіх выбарных прадстаўнікоў у парламент і прэзыдэнта. Прэзыдэнт зьяўляецца выканаўчай уладаю, адказваю за свае ўчынкі перад народам. Дзе няма гэтага, там няма і дэмакратызму, там ужо зьяўляецца дыктатура, якая называецца па сучаснаму — фашызмам.

Пачаўшы з лібэралізму дэмакратызм увесь час ідзе налева і ў наш час дасягнуў свайго апагея — у бальшызме. Гэты апагеі, стаў ужо новаю палітычнаю сілай у сусьвеце распусьціўшы дэмакратызм, які страціў сваё пры-

З усяго гэтага бачым, што нягледзячы на баламутную працу рожных часопісяў у беларускай і іншых мовах сялянін пачаў разьбірацца ў вартасьці таго, што друкуецца ў гэтых часопісях, ясна разумее, што толькі Сялянскі Саюз зьяўляецца беларускай сялянскай партыяй. Голас гэтага сяляніна, пачуты нами на канфэрэнцыях, сьведчаць аб клясавай і нацыянальнай яго сьведчасьці, аб выразнай яго сіле. Гэтая сіла сяляніна, узгадаваная Беларускім Сялянскім Саюзам, трэба каб расла і ўмацоўвалася яшчэ больш, бо яе патрабуе нашая Бацькаўшчына.

Дык няхай кожны родны сын Бацькаўшчыны - Беларусі помніць аб тым, што яго сіла можа быць патрэбнай для грамадзкай справы, для справы прысьпяшэньня нашага вызваленьня.

вотнае значэньне, а пад дзеяннем з аднаго боку бальшавізму і з другога — фашызму, стаў у палітыцы нечым пасярэднім, як у прыродзе цяпло — г. зн. ня сьцюдзёна і ня гарача. Так скажаць — залатым асяродкам.

Пакінем пакуль што да новага спатканьня ідэалёгічны разгляд тых ці іншых палітычных сілаў, ды пройдзем да заўпраўдных зьявішчаў бягучага маэнтау. Перадусім глянем на Балканы, на гэты эўрапейскі кацёл, у якім вечна кіпіць. На які апошнімі часамі зьявілася сваю фашыстаўскую ўвагу Італія. У сувязі з гэтым паўстала пытаньне, чаго ёй трэба? Аднак-жа Італія нічога ня кажучы робіць „патрэбу“ ды імкнэцца вялікадзяржаўна запанаваць над Балканами, а васьм гэтага і трэба Італіі!... Разумеецца што і Балканы ня сьпяць у шпакку, бо васьм чытаем мы вестку, што Югаславія, якой у першую чаргу пагражае Італія, стварае ваенна-палітычны саюз з Францыяй, а г. зн. што ў выпадку чаго, Югаславію будзе бараніць Францыя... Чаго-ж трэба Францыі ад Балканаў, запытаемся мы? і адкажам: Італія, дзякуючы Мусаліні, які ўпіўшыся ўнутраньнімі перамогамі над сваім народам, гэтак раскаляхуўся, што пачаў тыкаць свой нос усюды, ня толькі на Балканы, але-ж і на ўсе бакі ён глядзіць захонніцкім вокам.

З гэтакім узрокам мусалінскага вока спаткалася і Францыя ў справе сваіх афрыканскіх калёніяў. І васьм, каб зрэзаць вастрэню мусалінаўскага заходніцкага пагляду — Францыя і стварае саюз з Югаславіяй. Васьм гэтага і трэба Францыі.

Паміма гэтага зьявішча на палітычным экране ёсьць і яшчэ адна — сэнацыя, а іменна: літоўскія эмігранты ўдэкшыць з незалежнай Літвы за яе межы наладзілі ў Рызе Канфэрэнцыю. З гэтага пастараліся выкарыстаць некаторыя варажыя літоўскай дзяржаўнасьці палітычныя дзейнікі. Нават некалькі польскіх палітыкаў паехалі на Канфэрэнцыю і бралі ўдзел у яе працы. І васьм гэтая праца польскіх палітыкаў разьбіла Канфэрэнцыю, бо некаторыя Літвіны ў польскай прыхільнасьці да іх справы ўбачылі намеры Паліякаў захапіць Літву. А калі так, дык усе Літвіны (запраўдныя) пакінулі Канфэрэнцыю, асталіся толькі тыя, як пісала „Жыцьцё Люду“, якія не зьяўляюцца Літвінамі, а падшываюцца да Літвіноў з мэтай бурцы і знішчэньня літоўскую незалежную дзяржаўнасьць на карысьць „добрых“ суседзяў.

Як падае польская газета „Работнік“ дык Канфэрэнцыя на якой асталіся толькі падшыванцы пад Літвіноў (а не запраўдныя Літвіны) паставіла наеднацца — злучыць Літву з Польшчай і дамагацца чужое інтэрвенцыі ў літоўскія ўнутраньнія справы, каб зваліць Вальдэмараса. Шмат хто бачыць у гэтым пагрозу літоўскай самабытнасьці. Дзеля гэтага самага літоўскае грамадзянства будзе справядліва, калі адкажыць за ўсе гэтыя пагрозы пераложыць на Вальдэмараса і яго ўрад.

Акрамя гэтых дзевёх камэтаў паказаўшых свае хвасты на эўрапейскім небасхіле заясьніўся і яшчэ адзін мэтэр, — гэта Ллэйд-Джордж.

Тут, дык зьяўляецца справа будучыні. Аднак-жа калі зацікавіла шмат-каго, дык і мы не абмінем яе, каб ня выказаць некалькі слоў.

Ллэйд-Джордж — лідэр ангельскіх лібэраляў, адсунуты цяпер ад палітычнае дзейнасьці кансэрватыстамі — як Піліп з каняпель — выхавіўся,

3 жыцця Польшчы.

Перадвыбарная гаручка.

Палітычнае жыццё Польшчы цалком ужо ахоплена перадвыбарчай гаручкаю. Хоць урад, ад якога залежаць выбары да Сейму і Сэнату яшчэ нічога не сказаў, але-ж палітычныя групоўкі ўжо рухаюцца. Перадусім трэба адзначыць, што Польская Партыя Хлопская запрапанавала некаторым, г. э., лівіцковым групоўкам зрабіць агульны выбарчы блёк. Паміж іншым да гэтае лічбы належаць—Польская Партыя сацыялістаў і „Вызваленне“, а таксама Нацыянальная Работніцкая Партыя (лівіца) і група сэн. Бойкі. Аднак-жа, здаецца, з гэтае камбінацыі нічога ня будзе, бо Пэпэсы і Вызваленне знаходзяцца проці, а рэшта за сучасны ўрад. Але-ж магчыма, што знойдуць нейкую супольную плятформу.

Падобную-ж камбінацыю запрапанавалі камітэт Энпээр-лівіцы, які з'яўраўся да тых самых груповак што і Партыя Хлопская, толькі рашыў запрасіць да агульнага дэмакратычнага блёку—Партыю Працы і Звязак Направы. На гэтых апошніх направах, як на двух „магутных кітох, трымаецца ўрад, ці праўдзівей, што гэтыя „кіты“, як пісаў некалькі дзён таму назад „Работнік“, трымаюцца дзякуючы ўраду. Але-ж і тут як і ў папярэднім „блёку“ з'яўляюцца тыя-ж самыя перашкоды. Адхіліць іх можа толькі ўрад. Для таго, каб зважваць варожасць да сябе Пэпэсаў і Вызваленцаў, урад павінен кінуць ім крышку ласкі і зрабіць „regskie oko“ і справа ў кацялюшы, як гавора расейская прыказка. Гэтакія воль перспектывы лівіцовага дэмакратычнага блёку на выбары.

„Пяст“ пасля разлому.

Польская партыя „Пяст“, на чале якое стаць верхаславіцкі воіт, апошні прэм'ер дамаўвага ўраду, пасол Вітас, як ужо ведама, разламаўся. Сябра гэтае партыі і лідэр сэнатар Бойка выдаў маніфэст аб тым, што на перакор апазы-

ды рэзнуў прамову проці ангельскага міністра замежных справаў Чэмбэрлена.

Сваёю прамоваю Ляйд-Джордж дамагаецца ад Чэмбэрлена, усю палітыку не хаваць ад публікі, ад грамадзянства, а падняўшы занавесу паказаць яе запраўдны твар народу. Матывуючы гэта тым, што палітыка, якая робіцца тайна ад народу, прыносіць народу вялікую шкоду.

Ня ведама ці Чэмбэрлен паслухае Ляйд-Джорджа, але-ж з'явіліся дагадкі, што гэтая прамова дала Ляйд-Джорджу і яго партыі—козыр у рукі, якім ён паб'е сваіх праціўнікаў пры наступных выбарах і дойдзе да дзяржаўнага руля—да ўлады.

Дык вось, якія справы ды справачкі творацца на сьвеце Божым сярод людзей.

Зыркi.

цыйнае тактыцы сваёй партыі ён пераходзіць у лагер пілсудчыкаў, ды сказаўшы „няхай жыве марш. Пілсудскі!“, запрапанавалі сваім калегам па партыі зрабіць тое самае.

Частка паслухала сэн. Бойкі і прыстала да яго берагу, а другая частка асталася пры Вітасе. Вітас, ад гэтакай няўдачы запрапанавалі сваім сябром адхіліць яго ад партыйнага старшынства, але-ж тыя і слухаць не захачелі. Адным словам Пяст разламаўся, а ад гэтага на польскім палітычным небасхіле прыбыла адна група — група Бойкі. Што праўда гэтага прыбыль не з'яўляецца вагонам хлеба, ну дык ад гэтага не паменшылася ані галодных, ані безработных.

Выбары ў самаўрады.

У шмат якіх месцах адбываюцца яшчэ выбары ў самаўрады. Гэнымі днямі адбыліся выбары ў Плоцку, Холме і Ковелі. У кожным месцы прыходзіцца бачыць розныя вынікі. Адна агульная рыска праходзіць праз усе выбары, гэта — шмат лічбавасць выступаючых сьпіскаў. Сьпіскі тых груповак, якія ўрад уважае за камуністычныя пераважна касуюцца, аднак-жа галасаваньне адбываецца і на гэтыя сьпіскі, а гэта пазваляе падлічыць „камунізацыйны“ сілы.

У Плоцку атрымаў „камунізацыйны“ сьпісак 400 галасоў тагды, як пэпэс атрымала 3000 галасоў, а у Холме „камунізацыйны“ сьпісак атрымаў 250 галасоў тагды, як пэпэс атрымала 2559 галасоў. Як відзім, дык сацыялісты яшчэ моцна трымаюцца і ўдачна вытрымваюць каякурэнцыю лівейшых за іх польскіх палітычных груповак. А чаму? Ды толькі таму, што сацыялісты вабяць Палякаў нацыяналізмам.

Розныя навіны.

Некаторыя польскія газеты пішучы, што сучасны польскі ўрад хоча апчаслівіць грамадзян польскае рэспублікі новым законам. На гэты раз ітчасліўчыкамі з'яўляюцца ня жывыя, а мёртвыя, бо іменна для іх выдаецца ўстава, якая называецца „Устава аб хаваньні мёртвых“. Разам з гэтым не забывае ўрад і жывых, бо і для іх, а пераважна для тых, якія езьдзяць на чугунках урад гатуе новагодні гасцінчык, а іменна: з першага студзеня 1928 году, як піша „Dz. Wil.“ будзе павышаны чугункавы тарыф для пасажыраў на 10—20 проц. у залежнасці ад адлегласці язды.

На наступным тыдні выходзіць Календар-Кніжка на 1928 г.

з багатым зместам і прыгожай абложцы.

Заказы прыймае КНИГАРНЯ „ПАГОНЯ“

Вільня, Завальная вуліца № 7

і КНИГАРНЯ СТ. СТАНКЕВІЧА

Вільня, Вострабрамская вуліца № 2.

Аб пружанскай павятовай канфэрэнцыі Бел. Сял. Саюзу.

30 кастрычніка г. г. адбылася пружанская павятовая канфэрэнцыя Беларускага Сял. Саюзу. На канфэрэнцыю з'явілася 63 прадстаўнікі сялянства. Прысутны на канфэрэнцыі сябра Цэнтр. К-ту В. С. С. пасол сейму Ярэміч адкрыўшы канфэрэнцыю прывітаў прадстаўнікоў сялянства і запрапанавалі выбраць прэзідыум канфэрэнцыі. Выбранымі аказаліся: на старшыню жыхар вёскі Сапыцы, Селецкай вол. гр. Талэуш Гмыр, на сакрэтара гр. Александр Леўковіч, жыхар м. Бяроза-Картуская.

Размясціўшыся ў салі тэатру, дзякуючы прысутнасці сярод сабраных паважанага сялянца пасла Ярэміча, канфэрэнцыя рабіла вельмі добрае ўражанне, з'яўляючы сабою, запраўды родны беларускі кружок. Канфэрэнцыю распачаў старшыня Гмыр адчытаўшы наступны парадак дня: 1) Доклад пасла Ярэміча аб палітычным і гаспадарчым палажэнні Беларускага сялянства, 2) Выбары павятовага Камітэту Бел. Сялянскага Саюзу і 3) Бягучыя справы.

Ахарактарызаваўшы ў сваім дакладзе адраджэнскі рух, пачынаючы з 1905 году, палітычнае становішчы Беларускага Пасольскага Клубу і адносна да Беларусаў польскіх палітычных партыяў, пасол Ярэміч, паміж іншым адзначыў, што аб напаве жыцця Беларускага павінен дбаць сам народ, а дзеля гэтага трэба імкнуцца да з'дзейснення сваіх нацыянальных мэтаў ды ідэалаў працоўнага Беларускага сялянства шляхам усвяшчэння і арганізаваўшы пад сьцягам Беларускага Сялянскага Саюзу, каб супольным фронтам змагацца і вясці барацьбу за сваю лепшую будучыню.

Пасля дакладу і адкрытай дыскусіі па пытаньням паўстаўшым па сутнасці дакладу была прынята пастава, якою, як ідэалёгія і тактыка Беларускага Сялянскага Саюзу так і пазыцыя Беларускага Пасольскага Клубу прызнаны адпаведнымі жадаўшым і імкненню Беларускага працоўнага сялянства і выражана шчыра падзяка, як асабіста паслу Ярэмічу, так і Цэнтральнаму Камітэту Беларускага Сялянскага Саюзу.

У павятовай Камітэту Бел. Сял. Саюзу выбраны наступныя асобы: Сьцяпан Салавей (Селецкай вол.), Антон Мычко (Бярэцкая вол.) і Уладзімер Залеўскі (м-ка Бяроза-Картуская).

Па заканчэнні канфэрэнцыі сакрэтара гр. А. Леўковіч ад імяны прысутных выказаў задавальненне з адбытай канфэрэнцыі, а так-жа з прыездом паважанага пасла Ярэміча, праца якога ў нашай Пружаншчыне многа папырала сявадомасць сялян, дзякуючы яго пернядчым наведкам і зносінам з сялянствам на мясцох.

Дзеля таго, што на папярэдадні канфэрэнцыі некаторыя сяляне ня мелі дакладных вестак аб месце канфэрэнцыі, дык шмат-хто з'явіўся, замест у Бярэзу — у м. Пружаны. А дзеля гэтага разумеецца ня маглі папасаць на канфэрэнцыю, якая іх бязумоўна вельмі цікавіла.

ЯКУБ КОЛАС.

14)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Сэрца білася табою,
Бы сваю знашло вясну
Ў сьвеце гора і блуканьня;
Ды канец ёсьць усяму:
Наша скончыцца спатканьне,
І мой дзень у сум зьмярканьня
Зноў апусьціцца, бы ў цьму.
Мы разойдемся. Дарогі
Нашы розна пабягуць:
Поміж намі ёсьць парогі,
І нам іх не абмінуць.
Мы, Гануся,—каляны,
Аднэй скрыпкі дзэве струны—
Іх аднакі скрозь пуціны,
Ды ня сходзяцца яны...

Ганна.

Кінь, Сымонка, смутак гэты,
Ты „ня ў родных каранях“,
Многа ў сьвеце ёсьць дарог,
Дык шукай-жа свае мэты,
А парогі—

Прэч з дарогі

Ты паслухай: хай у полі
Роўна колейкі ідуць,
Няхай дзэве струны, дзэве долі
Песьню ў згоднасці вядуць.
Пойдзем, вось, да нас у госьці—
Ня чурайся нашай хаты
А для мамы і для тагы
Многа будзе весялосьці!

Сымон.

Я зайду да вас, Гануся!
Я найду к табе дарогу,
Я прыду к твайму парогу—
Дом пабачу і вярнуся!
Залатыя гвае слоўкі—
Мая песьня ў час вандроўкі,
Ты як-бы дала мне крыльце,
Многа радасьці дала,
І забудзе чорнабыльце,
Краскі згледзеўшы, пчала.

Ганна.

Ну, то хоць на разьвітаньне
Паіграй, Сымонка, мне,
Каб мінута расставаньня
Нам казала аб вясне.

Слухаў ён, мацнеў душою,
Сьвет хацелася абняць,
На калені стаць прад ёю,
Ёй жыццё сваё аддаць.
І чароўна зыкаў хвалі
Паліліся, пацяклі,
А зязюлька кукавала
Ім аб радасьцях зямлі.

ЧАСЬЦЬ ЧАЦЬВЕРТАЯ

I

Дрыжыць агонь, як сьмех крывавы,
Дрыжыць агонь у цьме густой,
У цьме варожай і пустой,
Як адбіццё даўнейшай славы,
І зьліўся з мрокам дым бялявы
Над гэтай плямкай залатой.
Дрыжыць агонь, як песьня жалю,
Дрыжыць агонь у цьме начной
Пад адзінокаю сасной,
Як плеск апошні рэчнай хвалі.
У мроку нікнуць сонца далі,
Крычыць сава ў цішы лясной.

Дрыжыць агонь, як плач

[прашчальны,

Дрыжыць агонь, забыты тут,
Скрозь мрок нямы, скрозь чорны мут
Як зьвон жалобы пахавальны,
Як песьні голас разьвіталыны,
Як струн дрыгучых ціхі гуд.
Гарэў агонь, былі тут людзі,
Вянок плялі яму з галін.
Цяпер загас ён тут адзін,
І цьмна стала на тым грудзе.
Ніхто і ведаць знаць ня будзе
Яго апошніх тут гадзін.
Цянке мрок, густы, як сіта.
На месцы тым, дзе быў агонь,
І вецер попел зьніс на гонь,
Ад лесу дзьмухнуўшы сярэдзіта.
І ўсё вакол у цьму спавіта:
Гарэў агонь—пагас агонь!

Ганна.

— Ну, мой мілы! хоць і цяжка...
Што-ж? бывай здароў! прашчай!
Чаму я, чаму ня пташка:
Паляцела-б я ў твой край.
Ну, хай будзе час прыўдалы
Долю добрую спаткаць,
Каб лёс гэты заняпалы
На лёс сьветлы памяняць.
Я-ж у думках сваіх буду
Жыцьці ітчасцейка табе,
Каб яно спрыяла ўсюды,
Каб верх меў ты ў барацьбе.
Выйду я ў садок ўшнэвы
Яны мясчык спытаць:
Дзе Сымонка? як здаровы?
Папрашу яго заслаць
Мой паклон і прывітаньне.
Сам на мясчык зірні,
А ў цяжэнькі час блуканьня
Ты наш дом успамяні.

Не забудзь-жа нашай хаты

І мяне не забывай.

Ну... прашчай!

Будзь ітчаслівы, будзь багаты!

Сымон.

Так вось і ён, час разьвітаньня...
Бывай здаровенька!.. Бывай!
Бацьком паклон мой перадай...
Дык так—да новага спатканья!
І помні, Ганначка: ніколі
Я не забуду аб табе—
Ні ў сьветлы час, ні ў час нядолі,
Ні ў смутку, радасьці, журбе!
Ты мне будзеш запамогай,
Сіла крыніцаю жывых.
Я табе злажу дарогай
Песьню красак веснавых.—
Між зьлітых нівак поля,
Дзе калоссем зьвісла жыта,
Бегла сьцэжачка сукрыта,—
Ты глядзіш туды, саколе!
Ходзіць ветрык на прывольлі,
Носіць шлох мнугадумны,
Бае казку лес разумны
Аб няясным, аб раздоллі.
Ты глядзіш туды, саколе,
Дзе імкнецца бег пуцінкі,
Ня відаць ужо дзяўчынкі—
Дзесь схавала яе поле.
Пахаджае ветрык вольны,
Нібы лічыць ён загоны...
Няма хустачкі чырвонай!
Стаў маркоцен прастор польны.
У бязьмежным сінім доле
Віснучь хмаркі, бы пушынкі,
Сном паўднёвым сьпяць былінкі,
А ты смуцішся, саколе...
У той час ён, як ніколі,
Боль растаньня адчуваў,
І пустэляй стала поле,

Што дзеецца ў сьвеце?

Масква сьвяткуе.

7-га лістападу ў дзень 10-х угодкаў істнавання бальшавіцкае ўлады ў Расеі з самае раніцы вялікія масы дэманстрантаў з усіх частак Масквы выршылі ў цэнтр места—на Чырвоную плошчу. Агульная лічба дэманстрантаў аблічаецца каля мільёну асобаў. На трыбуне ленінскага маўзалея сабраўся савецкі ўрад, цэнтральны камітэт камуністычнае партыі, рэвваенсавет і цэнтральная рада прафэсійных саюзаў. З абодвух бакоў ленінскага маўзалея месца занялі сябры дыплёматычнага корпусу і сотні дэлегацыяў ад загранічных камуністычных партыяў і дэлегацыі ад правінцыяльных савецкіх арганізацыяў і ўрадавых інстытуцыяў.

Парад чырвонае арміі прыняў старшыня цэнтральнага выканаўчага камітэту Калінін, які пасля выступіў з прамоваю. Пасля Калініна гаварыў Бухарын ад імя цэнтр. камітэту камуністычнае партыі і Галахэр ад імя трэцяцяга Інтэрнацыяналу. Пасля параду, аж да самага зьмроку праходзілі дэманстранты міма трыбуны.

Як выявілася з прамоваў, дык на першым пляне савецкага дзяржаўнага будаўніцтва, стаіць барацьба з сацыял-дэмакратамі, г. зн. з 2 Інтэрнацыяналам. Гэта адзначыў у сваёй прамове ськратар камуністычнае партыі фактычны пралетарскі дыктатар Сталін.

Троцкі і Зіноўеў ня мелі магчымасьці выступіць, але-ж іх староннікі, усё-ж такі месцамі мелі пасьпех.

У кітайскай вайне.

У кітайскай хатняй вайне ізноў быццам здарылася перамена. Быццам капрысны лёс пакіраваў ваеннае пшасьце на бок Чанг-Тсо-Ліна, які, нягледзячы на сьнегавую мяцеліцу, наступнае ўдоўж мангольскае чыгункі ў напрамку на Калган. У апошніх бойках, быццам, армія прав. Шансі пацярпела няўдачу і панясла вялікія страты. На фронце Ханана, паўночныя арміі мелі новую няўдачу. Армія гэн. Фэнга захапіла ў няволю прыблізна дзесяць тысяч чалавек з паўночнае арміі, галоўным камандэрам, якое зьяўляецца вядомы ўжо Чанг-Тсо-Лін.

Газеты ізноў зьмясьцілі вестку аб іншым Чангу, а іменна: аб Чанг-Кай-Шэку. Чанг-Кай-Шэк пацярпеўшы няўдачу, будучы галоўным кіраўніком нанкінскае арміі пакінуў армію, ды выехаў у Амэрыку. Цяпер-жа быццам вяртаецца ізноў на сцэну і нібыта будзе камандаваць арміямі новага кітайскага ўраду ў Кантоне.

У Мэнсыцы.

Як пішуць замежныя гагэты, дык гэн. Голец галоўны кіраўнік паўстаньня быццам папаў у няволю ўрадавым войскам. Па весткам тых-жа газэтаў гэн. Голец разам з іншымі трыма гэнэраламі—растрэляны.

60 ахвараў бурны.

Бура, якая праняслася нядаўна над Англіяй выклікала 60 чалавечых ахвараў, якія былі, або забіты або ўтапіліся. Найбольш уцярпела партовае места Флідбуд дзе цэлыя кварталы былі залітыя вадою, якую бура падняла з мора. 600 асобаў там асталося бяз даху над галавою, бо дамы іх былі зруйнаваны. Карабль „Бамары Пер“, які выехаў ратаваць рыбакоў, загінуў сам у хвалях мора і ўсе яго пасажыры.

Паводка ў Амэрыцы.

Згодна газетных вестак у паўночна-ўсходніх штатах Амэрыкі, дзе здарылася паводка, загінула ўсяго 250 чалавек. Ад паводкі уцярпела і Канада, дзе таксама ёсьць ахвара людзьмі і вялікія руіны. У лічба ахвараў знаходзіцца дырэктар адной чыгункі, якога захапіла паводка на цягніку ў нізінным месцы.

НАВІНЫ.

— Канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу. У сераду 16 лістападу ў Стоўпцах адбудзецца канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу.

Парадак дня канфэрэнцыі: 1) Адчыненне канфэрэнцыі старшынёй Цэнтральнага Камітэту Б. С. С. паслом В. Рагулей, 2) Доклады аб працы Саюзу і 3) Арганізацыйныя справы.

Наступная канфэрэнцыя адбудзецца ў Наваградку, далей у Паўстаўскім і Сьвендзянскім павеце.

— Зьезд беларускіх Хадэкаў. У нядзелю 6 г. лістападу адбыўся зьезд сяброў Беларускай Хрысьціянскай Дэмакратыі. Па дадзеным „Віс. Крыніца“ на зьездзе было прысутнымі 129 сяброў з правінцыі і некалькі з самага места Вільні. Зьезд выбраў новы Цэнтральны Камітэт з 11 асобаў.

На другі дзень пасля зьезду адбылося паседжаньне Камітэту, на якім выбраны быў на старшыню Ц. К-ту гр. П. Каруза, на віцэ-старшыню — гр. Я. Паэўняк, на ськратара — гр. А. Стэновіч і на скарбніка — гр. Я. Шутовіч.

— Дэлегацыі ў арцыбіскупа. „Вісла-кажа Крыніца“ піша, што 7 г. лістападу дэлегацыя з 8 чалавек ад жодзішніх парахвіян хадзіла да віленскага арцыбіскупа і прасіла яго выбавіць жодзішнюю парахвію ад кс. Дроніча, які нарабіў скандалаў у жодзішнім касьцэле. Другая дэлегацыя з 13 чалавек ад барадзеніцкіх парахвіян прасіла вярнуць беларускую мову ў барадзеніцкі касьцёл. Дэлегацыя даручыла арцыбіскупу заяву падпісаную больш як 200 парахвіянамі. Дзеля таго, што самога арцыбіскупа Абліжыкоўскага ня было ў Вільні, дэлегацыі прыняў біскуп-суфраган Міхалькевіч.

— Паседжаньне Прэзыдыуму Беларускага Нацыянальнага Камітэту. 4 г. лістападу адбылося паседжаньне прэзыдыуму Беларускага Нацыянальнага Камітэту ў Вільні, на якім даручана старшыні Камітэту сэн. Багдановічу

апрацаваць мэмарыял да Праваслаўнага Сьноду ў справе ўвядзеньня беларускае мовы ў Віленскую Духовную Правасл. Сэмінарыю. А так-жа даручана гр. Карузе апрацаваць пратэст у справе скандальных выступленьняў кс. Дроніча ў Жодзішнім касьцэле.

— З прычыны „Першага кроку“. Да нас даходзяць весткі, што на правінцыі наш артыкул „Першы крок“ беларускае сялянства спаткала вельмі прыхільна. Што датычыць газэты „Праца“, дык яна не дала рашаючага адказу, толькі паставіла запытаньне: „Што прымуся?“ Можна адказаць на гэта, што ніякага прымусу тут няма, а ёсьць жаданьне аб'яднаць беларускі фронт. Кіраўнікі „Працы“ павінны былі зразумець гэта ў самым нашым артыкуле „Першы крок“.

— Толькі кропкі ды кавычкі. Да ўсіх тых кропак, кавычкаў і запытаньняў з пісьма „Стойка“ у № 2 „Працы“ дабавім наш наступны адказ: Мы ведаем, што „Стойк“ пішучы пісьмо нічужь не пачырванеў, бо толькі чалавек страціўшы чалавечэе пачуцьцё можа рабіць заганы тым, які пратэставалі проці закону, што абмяжоўваюць правы нашага народу. А што як не пратэст проці пасяганьня на нашыя правы мы відзім у рэзалюцыях браслаўскае канфэрэнцыі Беларускага Сялянскага Саюзу?

— Пілігрымка. Паўлюкевіч і пара яго малайцоў, як піша „Dziennik Wileński“, хадзілі на паклон да віленскага ваяводы, пры гэтым дзякавалі пану ваяводзе і ўсёму польскаму ўраду за тую „дабрадзеіствы“, якія сышлюцца з урадовага ўлонья на Беларусь, а так-жа гэтым сваім візытам выказалі ўдзячнасьць за той урадовы абед, які зьелі разам з урадам 7 кастрычніка—ў дзень 7-х угодкаў захопу Пальякамі Вільні.

Друкарская памылка.

У папярэднім № 82 „Сял. Нівы“, у аддзеле навінаў, у заметцы аб пружанскай канфэрэнцыі было абмыслова надрукавана „56“, а трэба чытаць 65 прысутных.

**СЯЛЯНСКАЯ
ТКАЛЬНАЯ І МЕНЯЛЬНЯ
„ТКАНІНА“**

ў Слоніме, вул. Касьцюшкі 9.

Прыймае ўсялякія сырцы, як: лён, канопі (пенька), пакульце і воўна, на замену на гатовае палатно, зэфіры, бархаты, цайгі, сукны, абрусы, ручнікі і г. п. матэрыялы.

Прыймаем у кожнай мясцовасьці заступнікаў (агентаў) і плацім высокую прывізію.

Купляем усялякія сырцы і плацім найвышэйшыя рынкавыя цэны.

Купляем усялякія сырцы і плацім найвышэйшыя рынкавыя цэны.

Лес і гай з ім смуткаваў.
І пачула сэрца страту,
Як ня чула ўжо даўно;
Ні па матцы, ні па брату
Так ня смуціцца яно.
— Слухай, хлопча: што, каханы,
Ты тут робіш?—Зіркі Сымон—
Госьць прад ім неспадзяваны!
Служан хлопец і здзіўлён.
Па абліччы—пан, ня просты,
А з вялікіх, знаць, паноў
І ў адзеньні, так і ў росту,
Так і ў тоне самых слоў.
За плячым—дубальтоўка,
І ладуньнік ёй дадан,
А шырокі пояс лоўка
Адскае крэпкі стан.
Боты спрытны, за калені,
Рог—бы чортава рабро.
Завяршала ўсё адзеньне
Тое гордае пяро.
Вочы грозны і ўшадарны,
Вусы—ворагам на страх,
А пры ім з найлепшай псярні
Псіна шворыцца ў нагах.
— А паведай мне, каханы,
Хто тут граў?—пытае пан,
Чорнавусы, падзіманы,
Шыты золатам жупан.
Што сказаць на запытаньне?
Ну, які тут даць адказ?
Вось спатканьне, дык спатканьне!
У бяду ўляціш якраз.
Хлопец топчавца і мнецца,
А нарэшце прызваецца—
Я!—На рамень хлапчука
Тая панская рука,
Тая белая кладзецца.
— Гэта ты граў? ты, каханы?—
Хлопцу ў вочы пан зірнуў—
Нібы пан той і рахманы,

Хоць вачыма нейк бліснуў.
— А ты хто-ж такі, каханку?
— Я—вандроўнік... Ну, жабрак,
Я хаджу ад ганку к ганку;
Хто дасьць хлеба, хто траяк.
— Ага, так... Ну, ходзь за мною!
Зрушыў пан, улес ідзе,
А за ім Сымон ступою—
Лес штось ціхенька гудзе.
Хлопец мысьліць сам з сабою:
„Куды-ж ён мяне вядзе?
Што рабіць са мною будзе?“
І глядзіць у лес хлапчук.
Пан сьпяняецца на грудзе,
Стрэльбу вешае на сук.
Хлопцу страшна і цікава:
Што замьсьліў гэты пан,
Гэта доўгая халыва,
Шыты золатам жупан?
Пан ўзяў рог пакручасты,
Пазалочаны, блішчасты,
Важна выставіў нагу,
Галаву крыху адкінуў
Ды расправіў грудзі, сьпіну,
І ў ражок тоў—тру-гу-гу!
І пабегла гучна рэха
Ад сасонкі да дубка
І замёрла тонкім сьмехам,
Мяккім покатам клубка.
Чуць заціхлі гукі ў лесе,
Як ім голасна ў адказ
Рог дрыгучы раз-па-раз
Загрымеў у тым навесе,
Дзе суччо разьвесіў вяз.
А дзесь збоку, яшчэ далей,
Грае гучная труба,
Нібы срэбраная хваляй
З гушчару плыве журба.
Пераводзіць хлопец вочы
То на пана то ў гушчар,
Дзе ражок, труба якоча.

Што рабіць з ім пан тут хоча?
Ён, відаць, тут гаспадар...
Вось праява негадана,
Не чакаў такіх навін!
Ці ня зыгнуць лепш ад пана,
Покі ён стаіць адзін?
Вось джагнуць разок-два лоўка
Ды ў кусты пісаць вузлы!
Але ў пана—дубальтоўка
Дый сабака можа злы.
Не, брат, позна: валяць з лесу
Два паны і лясьнікі,
Уцякаць тут ня з рукі—
Няма сэнсу, інтарэсу.
Пан прысеў на пень дубовы
І чакае тут паноў.
Ён падняў на хлопца бровы,
Вочы бліснулі нейк зноў.
— Проша сядач тут, панове!
Кажа пан у панскай мове,
Як прышлі сюды паны:—
Я злавіў у гэі дуброве
Штуку добрай дзічыны.—
На Сымона, як на дзіва,
Пан паказвае паном.
А Сымон стаіць маўкліва—
Знаць, ня трапіць у свой дом...
Ой, пан нешта замышляе,
Закід робячы дзіўны!...
А мо' добры лёс трапляе?
Данамогуч тут паны?
Ён гадае так і гэдак
Ды глядзіць у гушчарняк,
Як ваўчок, як той аблетак,
Ды нявырвацца ніяк.
— А ну, хлопча, мой каханы,
Паірай, як ты іграў!—
Хлопец зьлёгка задрыжаў
І ўзяў скрыпку паслухмяна;
Струны звонкія наладзіў,
Раз-другі смычком правёў

І аддаўся ўвесь абладзе,
Чарам струнных галасоў.
Льлюцца гукі ў леснай цішы
Срэбрапльнным ручайком;
Лес замёр, стаіць, ня дыша,
Не варушачы лістком;
Прыпынілі сьпяныя птушкі—
Скрыпцы ім ня ўзяць у тон;
Толькі пчолкі, чмель і мушкі
Далучаюць сюды звон.
Ён іграў аб тым спатканьні,
Аб дзяўчынцы яснавокай,
Волі вольнай і шырокай,
Аб сваім іграў блуканьні
І аб долі адзінокай;
Ён іграў аб родным дому,
Аб жыцьці сваім бязьветным,
Аб імкненьні тым сусьветным,
Што чуваць у бурі, грому.
І стаялі нярухліва
І паны і лясьнікі;
Вусы пан спусьціў маўкліва,
Іх пакусаў канчুকі.
— Дасканала, дасканала!
Вось дзе талант захаван!...
Але здольнасьць, якіх мала!—
Адгукнуўся адзін пан;
А другі маўчаў здзіўлёна
Ды ўсхапіўся сакалом
І тракце ён Сымона
Белым срэбраным рублём.
А пан першы, пан вусаты,
Да музыкі кажа так:
— Ну, каханы мой хлапак,
На жупан ты зьменіш латы,
І ты болей не жабрак;
Ты-ж рабі, што загадаюць—
Я бяру цябе ў свой двор!—
Пан гаворыць, вагу маюць,
Чэшуць словы, як тапор.
(Далей будзе).

Гаспадарскі аддзел.

Гутарка пра штучнае ўгнаенне.

Калісьці нашым бацьком і дзядом ня трэба было думаць ні пра якія „парашкі“, каб угноіць сваю зямлю. Сенажацяў, выганаў тады было дэволі, гною ад жывёлы хапала, а зямля яшчэ ня была так спустошана. Але-ж гэныя шчаслівыя часы мінуліся; ураджаі ў нас з кожным годам змяншаюцца і, трэба спадзявацца, што пры сучасных спосабах выдзялення сельскае гаспадаркі, яны і далей будуць змяншацца. Голад, недарод усё часцей і часцей заглядваюць у нашу старонку. Земляробства—гэта галоўная крыніца існавання нашага краю ў заняпадзе. Селянін наш б'ецца над апрацоўкай свайго надзелу і, не атрымліваючы аплаты за сваю цяжкую працу, кідае гаспадарку і ўцякае за акіяны шукаць сабе лепшае долі.

Праяжджаючы праз чарод культурных старонак, дзе гаспадарка выдзецца культурна, нашы земляробы-эмігранты амаль заўсёды прычыну тут добрых ураджаёў знаходзяць у іншых кліматычных і грунтавых умовах. Але-ж гэта, сяляне, абмылка. Ёсць старонкі, якія маюць шмат горшчу за нашу зямельку і такі самы клімат, а ўраджаі атрымліваюць у два-тры разы большыя чым мы.

Чаму гэта так?

Там кожны гаспадар ужывае шмат штучнага ўгнаення, кожны гаспадар ведае натуру „парашкоў“, ведае на якую зямлю і пад якія расьліны яны лепш надаюцца.

Каб мець з зямлі ўраджаі, акупаючы цяжкую працу гаспадара, ён павінен даць патрэбную для ўзросту расьлін колькасць спажываных матэрыялаў, ад прысутнасці якіх залежыць рост расьлінаў.

У кожным грунце бывае у той ці іншай колькасці гэтыя спажываныя складнікі, але на нашых землях яны амаль не заўсёды знаходзяцца ў такім стане, з якога расьліны карыс-

тацца ня могуць. Праўда, правільная апрацоўка зямлі, правільнае зарадаванне расьлінаў у полі, сілы прыроды—памагаюць перавадзіць пажыўную матэрыю зямлі з аднаго стану ў другі, але пераход гэты робіцца вельмі марудна, дзеля чаго гаспадар мусіць папаўняць недахоп спажывы для расьлінаў праз унясенне ўгнаення.

На нашых грунтах найчасцей не хапае такіх ўгнаенняў, якія маюць у сябе азот, фосфар, паташ і вапну. Усе гэтыя складнікі ўносяцца ў зямлю разам з хлеўным гноем. Вось дзеля чаго мы мусім лічыць гной ад скаціны за самы лепшы, бо ён яшчэ робіць на зямлю і ўкоснае дэяньне, абагачае ральлю гумасам (перагноем), карыснымі бактэрыямі, ад чаго палепшаецца будова зямлі. Але, на жаль, у нас, пры маларазвітай жывёлагадоўлі, гэтага гною кожны раз не хапае. Каб добра ўгноіць зямлю, трэба, як гэта паказалі практыка і навуковыя досьледы, палажыць на дзясціну ад 180 да 100 вазоў гною (воз—20 пудоў). Вядома, што наш селянін ня ўносіць гэтага гною і паловы таго, што патрабуе яго ніва. Вось галоўная прычына нашых нізкіх ураджаёў, вось чаму цяжкая праца нашага земляроба рэдка дзе акупаецца.

Цяпер, паважаныя чытачы, робіцца зразумелым, што, калі гаспадар жадае павялічыць свой ураджаі, ён мусіць папоўніць недахоп гною ад скаціны штучным ўгнаеннем.

Але, каб часам, ня кідаць грошы за вакно, мы мусім ведаць натуру гэтых ўгнаенняў, на якія яны ляпей надаюцца зямлі і пад якія збожжы. Толькі тады наш земляроб можа ўжываць іх з карысцю для гаспадаркі*) і павялічыць прадуктыўнасць сваёй працы і палепшыць сваю долю і долю тых, для каторых даруе ўсё жыццё.

*) Усіх нашых чытачоў, жадаючых ужываць штучнае ўгнаенне, раім пазнаёміцца з артыкулам: „Як павялічыць ураджаінасць зямлі“, зьмешчаным у мясячніку „Саха“ № 2.

(Працяг будзе).

кони, якія павінны ўважацца другімі. У Кастыцкай-жа школе, якой кіраўніком ёсць вучыцель-Палак Карбоўнічы, ня толькі яшчэ не перастаюць праваслаўныя вучні жагнацца папольскі, але, нават, чытаюць у школе і польскія малітвы. Цікава, чаму на гэта ня зьвернецца увагу кастыцкага прыходу сьвяшчэннык, які ёсць і вучыцелем па рэлігіі?

Сяляне ўсе абураны такімі зьявішчамі і, каб не памерці духоўна, пачалі пісаць дэкларацыі на сваю беларускую школу. Даведаўся аб гэтым Карбоўнічы, які, мусіць, маець надта вялікую моц, бо пачаў пужаць дзяцей а праз іх, вядома, і бацькоў, што пакуль ён у Кастыках, дык беларускай школы ніколі ня будзець і нават праз 5 гадоў яе ня ўвідаюць. Вот дзе міністар прасьветы, ад яго ласкі, мусіць залежыць уся наша доля!

Сяляне, не-пужайцеся такіх прыхадзімцаў, якія садзяць у наша цела чужую душу, а сьмела дабывайце сваёй школы, ня кідайце пачатага дзела; проціваказону тут нічога няма.

Квактун.

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі—сіла!

Усягына.

Новая жыдоўская сэкта.

У Будапэште (Венгрыя) паўстала новая жыдоўская сэкта, якая верыць у... Хрыста. Называецца яна саюзам венгерскіх Жыдоў-хрысьціян. Саюз мае ўжо 4000 сяброў. Іх мэтай зьяўляецца: зацёрці роўніцу між старым і новым тэстамэнтам, жыдамі і хрысьціянамі, сілаю любові паміж чалавечтвам. Сябрам гэтай сэкты можа быць кожны жыд, ня гледзячы на тое, ці прыняў ён ужо якую колечы хрысьціянскую веру ці не. Закладчык гэтай сэкты адвакат д-р Дэвідэры Фэльдэс заяўляе, што ў Амэрыцы, Англіі, Францыі і Нямеччыне даўно ўжо ёсць жыды веручыя ў Хрыста.

Сама па сабе ідэя вельмі добрая... мэта шляхетная, бо што можа быць прыгажэйшае як ня тое, калі людзі практычна падходзяць к таму, каб сілаю любові зацёрці роўніцу паміж старым і новым тэстамэнтам, г. зн. паміж хрысьціянамі і жыдамі.

Да ведама курцоў.

Прафэсар лякарскага аддзелу ў Кэморнджы, Роллестон прачытаў лекцыю аб шкодлівасьці нікатыну, даказваючы, што курэньне адбіваецца блага на мазгавыя функцыі, зьважыў дыхавічны праход, а адначасна псуе апэтыт, робыць ілюзны здаваленьня і павышэньня энэргіі.

Калі гэтак, дык раім усім курцом—пакінуць курць.. Не зважайце, што ад гэтага ўцёрціць даяржаўны манаполь... Урад знойдзе новую крыніцу даходаў, авы, курцы, перастаюць курць, дык будучь у вас нармальна працаваць мазгі, ня будзе заваяныцца дыхавічнае горла і пазбавіцеся ілюзьяў.

Выйшаў з друку і прадаецца Беларускі Календар „Пагоня“

(сьценны-адрыўны)

■ НА 1928 ГОД. ■

Адрыўны календар „Пагоня“ зьяшчае перадусім календарную часць: дні старога і новага стылю са сьвятамі праваслаўнымі і каталіцкімі, імёны сьвятых, усход і заход сонца, зьмены месяца і зьмены пагоды паводле стогодняга календара.

На адваротных старонках календара зьмешчаны цікавыя весткі, як напрыклад: гаспадарскія і лекарскія парады, беларускія народныя песьні, вершы найвыдатнейшых беларускіх пісьменьнікаў і іх жыцьцяпісы, весткі з гісторыі і географіі Беларусі і іншых народаў, інфармацыі аб беларускім грамадзкім жыцьці, жарты і розныя абвесткі.

ЦАНА календара 1 зл. 20 гр., з перасылкай 1 зл. 35 гр.

Хто выпісвае ня меней 5 календароў, той за перасылку нічога ня плаце, хто купляе ня менш 10 календароў, той атрымлівае 20% ськідкі.

ГАЛОЎНЫ СКЛАД: Вільня, Завальная № 7, Кнігарня „Пагоня“

і ў Беларускай Кнігарні Ст. Станкевіча, Вільня, Вострабрамская 2.

Весткі з Краю.

3 жыцьця маўчадзкае гміны.

(Баранавіцкі павет).

Ужо 4 месяцы прайшло ад таго часу, калі адбыліся перавыбары ў маўчадзкім самаўрадзе, а ў жыцьці сялянскае беднаты нічога не зьмянілася, бо, як трэ' было спадзявацца, новавыбраныя радныя пайшлі на ўгоду з ворагамі сялянства. Стары воіт п. Варанец, ведамы тым, што ўсе, апрача абшарнікаў, не маглі яго дярпець, за некалькі гадоў кіраванья гмінай страшэнна разбагацеў, дык, зразумела, не хацеў дабравольна ўступіць другому свайго цёмленькага мейсца. Яшчэ перад выбарамі арганізаваў ён групу свайх прыхільнікаў, мэтай каторых было недапусьціць да выбару іншага воіта. Аднак дацяць гэтага можна было толькі тады, калі новыя радныя падтрымалі-б старога воіта. На гэта п. Варанец і яго прыхільнікі зьвярнулі найбольшую ўвагу. Першыя выбары, на якіх у раду прайшлі адныя сяляне, былі ўневажнены. Другія выбары далі аусім іншыя вынікі: у раду пралезьлі элементы варожыя сялянству, ды спачуваючыя старому воіту п. Варанцу. Як-жа былі абураны жыхары гміны, калі даведаліся, што выбралі воітам вернага прыяцеля паноў—п. Варанца! У сувязі з гэтым жыхары м. Моўчадзі выслалі да наваградзкага ваяводы дэлегацыю з мэтай высьвятліць усе інтрыгі і ашуканствы, якія былі дапушчаны ў часе выбараў. Але дэлегацыя вярнулася з вялікімі насамі: п. ваявода на заяву дэлегацыі не зьвярнуў ніякае ўвагі. Тады была выслана жалаба да п. міністра ўнутраных спраў, але і гэта памагло як кашаль хваробе.

Такім чынам застаўся стары воіт, засталіся і старыя спосабы кіраванья гміннай гаспадаркай. Ня буду называць прозьвішчаў усіх радных-Беларусаў. Гэта—людзі, ня маючыя ані ідэі, ані прынцыпаў, ані ініцыятывы. Скажу толькі, што сярод іх вельмі адзначыўся жыхар в-кі Кудзевічаў Мітрафан Бакач. Як многа добрага абяцаў ён зрабіць для сялян перад выбарамі! Як востра крытыкаваў ён дзейнасць старога гміннага ўраду! Ён карыстаўся самымі хамскімі спосабамі барацьбы з чэснамі і безкарэснымі грамадзянамі, каторых сяляне ў абводзе в. Ярашова—Кудзевічы хацелі выбраць сваімі прадстаўнікамі ў гмінную раду. І што-ж? Гэты прататып Юды дапяў свае мэты: сяляне паверылі яму і выбралі... У часе перавыбараў ён адкрыта перайшоў на бок старога воіта і абшарнікаў, разьбіваючы адначасна аднасьць сялян-выбаршчыкаў. Ня гледзячы на тое, што Мітрафан Бакач належаў да „Грамады“, п. Варанец назначыў яго сваім заступікам. І вось, ця-

пер езьдзіць ён па вёсках і апісвае сялянскае добро за падаткі. А жыцьцё сялян горшае з кожным днём усё больш і больш. На абшары гміны няма ані прытулкаў, ані шпітальяў, ані доктара. У сувязі з гэтым разьвіліся, як павукі ў бруднай хаце, знахары-шпатуны і ашукваюць цёмных сялян налева і направа. Ніякіх крэдытаў, ніякай дапамогі наагул—ня могуць бедныя сяляне атрымаць на падтрыманьне сваіх маленькіх церазпалосных гаспадарак. Дзякуючы гэтаму, абшарнікі за бязцэннак экспloatуюць адзінае багацьце сялян—іх сілы, здароўе... Няма таксама роднае беларускае школы; дзяцей гоняць пад прымусам у нямілыя сяляннае польскія школы. Няма ваму заступіцца за бедных пакрыўджаных сялян і ў чым-небудзь дапамагчы ім! А на паседжаньях гміннае рады за 4 месяцы ня было вынесена ніводнае пастанова, якая была-б скіравана да палепшэньня цяжкага жыцьця сялян.

Будзь ты... гэтакі самаўрад!

X.

Спэктань на вёсцы.

в. Вялікая Ліпа, Нясьвіскага пав. 14 кастрычніка на Пакровы, у нашай вёсцы Гурток Б. І. Г. і К. наладзіў спэктань-вечарыну. На сцэне былі адыграны два сцэнічныя творы: 1) „На вёсцы“ Аляхновіча і 2) „Па рэвізіі“ Крапіўніцкага.

„На вёсцы“ была адыграная надта добра, асабліва добра, проста па мастацку выканалі свае ролі Гэлько Дэмух роль Стасюка і Зося Саўка — Ганулькі.

Добрую дэкарацыю да гэтае п'есы намалываў наш малодзі мастак, Гурыло, з в. Крутога-Берага. Так, што наагул п'еса „На вёсцы“ зрабіла на гасьцей уражаньне захопліваючае.

Трохі слабеі была адыграная „Па рэвізіі“. На вечарыне была трохі слабая аркестра. Але ўсё-ж такі гасьцей была поўная саля, хоць нейкія цёмныя асобы стараліся перашкодзіць адбыцца вечарыне.

Наагул вечарына, як зьявішча культуральна-асьветнае выпушліла сваё заданьне добра. Усе глядзельнікі асталіся задаволенымі. Астаецца пажадаць, каб гэтакія рэчы паўтараліся ў Ліпе часцей.

Гуртковаец.

Беларускія дзеці ў польскіх школах.

У вёсцы Кастыках, Касьцянеўскай вол., з даўна была расейская, а цяпер ёсць польская школа, сярод праваслаўных Беларусаў. Сьляды першай школы відаць яшчэ і цяпер, а сучасная школа ня толькі ніякага прасьвету дзецям не даець, але і шмат прыносіць шкоды, асабліва ў рэлігійнай старане праваслаўных. Вядома, Бог адзін, як у каталікоў так і ў праваслаўных, але кожная рэлігія мае свае за-